

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 16

ביאור על הנ"ל

Explication de ce qui précède

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/torah-ohr/mikeitz/16/

1 ביאור על הנ"ל

Explication de ce qui précède.

2 ביאור הדברים על ענין נ"ח משמאל ומזוזה מימין. הנה המצות הן מלמטה למעלה והתורה מלמעלה למטה.

Explication des paroles concernant le sujet de «la lampe de Hanoucca à gauche et la mezouza à droite». Or, les mitsvot vont d'en bas vers le haut, tandis que la Torah va d'en haut vers le bas.

והיחוד שביניהם הוא כמשל העומד למעלה ורוצה להתקרב עם העומד למטה זה עולה בסולם וזה יורד עד שנפגשין זה בזה.

L'union entre elles est comparable à deux personnes, l'une se tenant en haut et désirant se rapprocher de l'autre, qui se tient en bas: l'une monte l'échelle et l'autre en descend, jusqu'à ce qu'elles se rencontrent.

3 וביאור הענין הנה כתיב כל אשר חפץ ה' עשה. וכתיב בדבר ה' שמים נעשו.

Et voici l'explication de la chose: il est écrit: «Tout ce que D.ieu a désiré, Il l'a fait», et il est écrit: «Par la parole de D.ieu, les cieux furent faits.»

והענין שהחומר נברא בדבר ה' והתמונה והציור באיזה אופן שנברא הוא מחפץ ה' מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית.

La chose s'explique ainsi: la matière fut créée par la parole de D.ieu, tandis que la forme et la configuration — c'est-à-dire la manière dont elle fut créée — procèdent du désir de D.ieu: «Que Tes œuvres sont nombreuses, D.ieu! Tu les as toutes faites avec sagesse.»

שבחי החכמה היא בחי' גבורות. דהיינו התחלקות לעשות כל ציור וכל תמונה לכל הפרטים למיניהם.

Car le niveau de la 'Hokhma (sagesse) est celui des Guevourot (retenue), c'est-à-dire de la division: donner à chaque forme et à chaque configuration ses caractéristiques propres, pour chaque détail et chaque espèce.

4 ושרש החכמה למעלה הוא בחי' בוצינא דקרדוניתא קו המדה מדוד משחת' [משחתא]. מי מדד בשעלו מים כו'. והגילוי הוא בחכמה דאצי' אור אבא ושם מה רבו מעשיך שרבו מאד פרטיים רבים.

La racine de 'Hokhma (sagesse), en haut, est le niveau de Botzina deKardinusa, la ligne de mesure qui détermine la mesure : « Qui a mesuré les eaux dans le creux de Sa main », etc. La révélation, elle, se trouve dans la 'Hokhma du Monde d'Atsilout (Émanation), la lumière d'Abba (le Père) ; c'est là que se trouvent ces mots : « Que Tes œuvres sont nombreuses », car elles sont extrêmement nombreuses, avec une multitude de détails.

אך שהיו כלולים בחכמה וכמשל השכל הגשמי שתופס ומקיף הרבה ענינים בבת אחת וברגע אחת וכדי להוציא מהעלם אל הגילוי צריך לפרט בדבורים רבים ושונים בשעה ושתים.

Seulement, ils étaient inclus dans la 'Hokhma, comme dans l'analogie de l'intellect humain, qui saisit et englobe de nombreuses idées à la fois, en un seul instant ; pour les faire passer de l'état caché à l'état révélé, il faut les expliciter en de nombreuses paroles variées, pendant une heure ou deux.

כך בחכמה כלולים מה רבו מעשיך בכל ציור וכל תמונה ונפרטו בע"מ [בעשרה מאמרות] שנברא העולם. אך המאמרות הן עשרה בלבד כי לא נפרט הכל בדבור רק דרך כלל ולא דרך פרט:

De même, dans la 'Hokhma sont inclus « Que Tes œuvres sont nombreuses », sous toutes leurs formes et figures ; elles furent explicitées dans les dix paroles par lesquelles le monde fut créé. Cependant, les paroles ne sont qu'au nombre de dix, car tout n'a pas été détaillé dans la parole : cela n'a été exprimé que de manière générale, et non dans ses détails.

5 והטעם כי מה שנפרט בדבור הוא בכדי להיות בחי' יש כי מבחי' חכמה דאצי' לא היה יכול להיות בחי' יש ואפי' [ואפילו] מה שנתלבש בז"א שהוא בחי' הוי"ה הכל נק' בחי' א"ס דאיהו וחיוהי חד.

Et la raison en est que ce qui fut explicité par la parole [l'a été] afin qu'il puisse y avoir le niveau du yesh (existence) ; car le niveau de 'Hokhma du Monde d'Atsilout (Émanation) n'aurait pas pu donner lieu au niveau du yesh. Même ce qui s'est revêtu dans Zeir Anpin (les attributs émotionnels), qui est le niveau de Havaya, est entièrement appelé le niveau de l'Infini (Ein Sof), car « Lui et Ses forces vitales ne font qu'un ».

6 ולא היה יכול להיות בחי' פירוד רק במלי' דאצי' בדבר מלך שלטון. והיינו ע"י כי מלי' דאצי' נעשה עתיק דבריאה וכו'.

Et le niveau de séparation ne pouvait exister que dans Mal'hout du Monde d'Atsilout, par «la parole d'un roi exerce son pouvoir». Cela tient au fait que Mal'hout d'Atsilout devient l'Atik du Monde de Béria, etc.

אך מ"מ בחי' הוי"ה מושל בבחי' מלי' להיות בטול היש וכענין וצבא השמים לך משתחווים דהיינו בחי' בטול המלאכים בכלות הנפש.

Néanmoins, le niveau de Havaya règne sur le niveau de Mal'hout, afin que le yéch soit dans l'annulation de soi (bitoul), comme dans «et les armées des cieux se prosternent devant Toi»: il s'agit du bitoul des anges, dans l'expiration de l'âme.

והשמש והירח משתחווים אפי' [אפילו] בגופם שסובבים והולכים ובטול זה הוא ע"י כל אשר חפץ הוי"ה שבחי' חפץ זה מתלבש בחכמה דאצי' וחכמה דאצי' מתלבשת בחכמה דמלי' דאצי' המתלבשת בבי"ע

Et le soleil et la lune se prosternent même par leurs corps, en tournant et en poursuivant leur course. Ce bitoul vient de «tout ce que Havaya désire», car ce niveau de désir s'habille dans la 'Hokhma d'Atsilout, et la 'Hokhma d'Atsilout s'habille dans la 'Hokhma de Mal'hout d'Atsilout, laquelle s'habille dans [les mondes de] Béria, Yetsira et Assiya,

כי גבוה מעל גבוה שומר. וכל מה שלמטה מקבל ממה שלמעלה הימנו עד רום המעלות.

car «celui qui est plus élevé que le haut veille sur lui». Et tout ce qui est en bas reçoit de ce qui est au-dessus de lui, jusqu'au sommet des degrés.

(ואפי' [ואפילו] הפילסופים מודים בזה רק שאין משיגים רק עשר בחי' התחתונות ה' גלגלים וגלגל היומי.

(Même les philosophes le reconnaissent, mais ils ne conçoivent que les dix niveaux inférieurs: huit sphères et la sphère quotidienne.

וע' בפרדס שער ששי ספ"ג [סוף פרק ג'] וכבר הסכימו החוקרים כו' וגלגל השכל העשירי כו' ויותר מזה אין משיגים אבל יכול להיות גם לפי דעתם שיש למעלה מהם ג"כ)

Voir Pardes, Sha'ar 6, fin du chapitre 3: «Les chercheurs en sont déjà convenus», etc., «et la dixième sphère, celle de l'intellect», etc. Au-delà, ils ne conçoivent rien; mais il est possible, même selon leur propre opinion, qu'il y ait également [quelque chose] au-dessus d'elles.)

רק העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] אומרים מאחר שכבר נשתלשל בהעלם אחר העלם בבחי' שם אלקים המצמצם כו' מוכרח להיות נשאר כך

Seulement, les idolâtres disent que, puisque les choses sont déjà descendues, voile après voile, par le niveau du Nom Elokim, qui contracte, etc., elles doivent nécessairement rester ainsi.

אבל כי אני ידעתי (אני בחי' מלי' וכנ"י [וכנסת ישראל]) כי גדול הוי"ה ששם הוי"ה מושל על כל בחי' אלקים משא"כ פרעה אמר לא ידעתי את הוי"ה שלא ידע רק שם אלקים.

Mais «car moi, je sais» — «moi» désigne le niveau de Mal'hout et la Communauté d'Israël — «que Havaya est grand», car le Nom Havaya règne sur chaque niveau d'Elokim. Pharaon, en revanche, a dit: «Je ne connais pas Havaya», car il ne connaissait que le Nom Elokim.

ואמר עזב ה' את הארץ (ובאמת לא בדעת ידבר כמ"ש בתניא ח"ב [חלק ב'] שהרי נס של בריאת שמים וארץ גדול מנס של קי"ס [קריעת ים סוף] כו' ע"ש) ולכן אומרים איה אלקיהם.

Et il dit: «Dieu a abandonné la terre» (mais, en vérité, il parle sans savoir, comme il est écrit dans le Tanya, deuxième partie, car le miracle de la création du ciel et de la terre est plus grand que celui de la séparation de la mer Rouge, etc.; voir là-bas). C'est pourquoi ils disent: «Où est leur Dieu?»

אבל באמת כל אשר חפץ הוי"ה עשה. שזהו ענין יחוד שם הוי"ה עם שם אלקים ויחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה שיחוד זה היינו בחי' המשכה שנמשך שם הוי"ה ומשתלב בשם אלקים להיות בטול היש כו'.

Mais, en vérité, «Tout ce que Havaya a voulu, Il l'a fait.» Car c'est là le sens de l'union du Nom Havaya avec le Nom Elokim, et de l'union du Saint béni soit-Il et de Sa Chekhina (Présence divine): cette union est le niveau de l'effusion, par laquelle le Nom Havaya est attiré et entrelacé avec le Nom Elokim, afin que le yesh soit annulé, etc.

7 והנה בבחי' יחוד זה והמשכה זו יש ב' דרכים. הא' ששם הוי"ה יורד למטה לבחי' אלקים ונקי' שילוב הוי"ה באלקים.

Or, dans cette union et cette transmission vers le bas, il existe deux voies. La première consiste en ce que le Nom Havaya descende en bas, au niveau d'Elokim ; cela s'appelle l'entrelacement de Havaya dans Elokim.

ואזי האל"ף קודם ל"י ששם אלקים מלביש את שם הוי"ה. ושם הוי"ה מלובש בתוכו. והב' ששם אלקים עולה למעלה.

Alors, l'alef précède le youd, car le Nom Elokim revêt le Nom Havaya, et le Nom Havaya est revêtu en lui. La seconde voie consiste en ce que le Nom Elokim s'élève vers le haut

ונכלל בשם הוי"ה ואזי היו"ד קודם לאל"ף כו' והנה היתרון והמעלה הוא כששם אלקים עולה למעלה כי כשהשם של הוי"ה יורד לבחי' שם אלקים להתלבש בו

et est inclus dans le Nom Havaya ; alors, le youd précède l'alef, etc. Or, l'avantage et la supériorité résident dans l'élévation du Nom Elokim vers le haut ; car lorsque le Nom Havaya descend au niveau du Nom Elokim pour y être revêtu,

הנה הוא ע"י כמה צמצומים להיות התלבשות בבחי' יש אבל כשהשם אלקים עולה ונכלל בבחי' הוי"ה ה"ז [הרי זה] עולה לבחי' אין כו':

cela se fait au moyen de nombreux tsimtsoumim (contractions), afin qu'il y ait un revêtement au niveau du yéch (existence) ; mais lorsque le Nom Elokim s'élève et est inclus au niveau de Havaya, il s'élève ainsi au niveau du aïn (néant), etc.

8 והנה נר מצוה הוא בחי' העלאה. ותורה אור הוא בחי' המשכה וביאור הענין הוא בהקדים להבין ענין האותיות. והוא כי האותיות היוצאות בה' מוצאות הפה.

Or, «une mitsva est une lampe» relève de l'élévation, tandis que «la Torah est lumière» relève de l'effusion vers le bas. Pour expliquer cela, il faut d'abord comprendre la nature des lettres. En effet, les lettres sont émises par les cinq points d'articulation de la bouche :

אחה"ע מן הגרון כו'. אין המוצאות עושים ומפעילים את האותיות כמו כנור המנגן שמוציא הקול ע"י האדם המנגן שאז נולד ונתהוה הקול ונגון.

les lettres alef, 'het, hé et ayin depuis la gorge, etc. [Cependant,] les points d'articulation ne créent ni ne produisent les lettres, comme une harpe jouée fait entendre un son grâce à la personne qui en joue : c'est alors que le son et la mélodie naissent et viennent à l'existence.

אבל האותיות שבה' מוצאות הפה אינו כן אלא שהאותיות כבר היו בנפש שכל נפש מליאה אותיות ובבואם לה' מוצאות הפה הם המניעים את המוצאות ולא מתנועעים ע"י המוצאות.

Mais il n'en va pas ainsi pour les lettres des cinq points d'articulation de la bouche. Les lettres existaient déjà dans l'âme, car toute âme est remplie de lettres. Lorsqu'elles parviennent aux cinq points d'articulation de la bouche, ce sont elles qui mettent ces points en mouvement, et non l'inverse : elles ne sont pas mises en mouvement par les points d'articulation.

9 והנה יש כמה בחי' אותיות. אותיו' [אותיות] המחשבה ואותיו' [ואותיות] הדבור. אותיות המחשבה בכינה

ואותיות הדיבור במל' ובחי' דבור שלמעל' [שלמעלה] הוא בבחי' המחשבה למטה

Or, il existe plusieurs niveaux de lettres: les lettres de la pensée et les lettres de la parole. Les lettres de la pensée relèvent de Bina (compréhension), et les lettres de la parole, de Mal'hout (souveraineté). Le niveau de la parole qui est en haut se situe au niveau de la pensée qui est en bas,

שהוא דבור המלאכי' [המלאכים] וקרא זא"ז [זה אל זה / זה את זה] וגבוה מעל גבוה שמקבלי' [שמקבלים] דין מן דין עד רום המעלות מה שלמטה הוא בבחי' מחשבה נקי' לגבי שלמעלה בחי' דבור ובחי' מחשבה שלמעלה יותר נעלמה.

c'est-à-dire la parole des anges, «et l'un criait à l'autre». Et «plus haut que le haut», car ils reçoivent les uns des autres, jusqu'au sommet des degrés: ce qui est au niveau de la pensée en bas est appelé, par rapport à ce qui est au-dessus, le niveau de la parole, tandis que le niveau de la pensée qui est au-dessus est plus caché.

10 והנה שרש גלוי האותיות הוא בחכמה ויהי האדם לנפש חיה. בחי' חיה היא בחכמה. אך אין זה רק בבחי' גלוי

Or, la racine de la révélation des lettres se trouve dans 'Hokhma (sagesse) : « et l'homme devint une âme vivante (néfesh 'haya) » ; le niveau de 'Haya se trouve dans 'Hokhma. Mais cela ne concerne que le niveau de la révélation,

אבל שרשם הנעלם הוא למעלה מעלה בבחי' כתר כמ"ש בזוהר אינון כתרין עילאין כו' ונחתא כ"ף מעל כורסיא דיקריה כו'

tandis que leur racine cachée se trouve très, très haut, au niveau de Kéter (la Couronne), comme il est écrit dans le Zohar : « Ce sont des couronnes supérieures », etc., et « la lettre kaf descendit de dessus Son Trône de Gloire », etc.

כי מהות האותיות אינן בחי' שכל רק הם למעלה מן השכל שא"א להשיג בשכל מהות האותיות ומוצאן במבטא אב"ג שהם יוצאות מכלי השכל.

Car l'essence des lettres ne relève pas de l'intellect ; elles se situent au contraire au-dessus de l'intellect, puisque celui-ci ne peut saisir l'essence des lettres ni leur source dans la prononciation des lettres alef, beit, guimel — le fait qu'elles sortent des réceptacles de l'intellect.

רק עיקרם נלקחים מבחי' שלמעלה מהשכל והן נעשות בחי' לבוש להשכל להשכיל כל דבר בכל לשון מעי לשון.

Elles sont au contraire essentiellement puisées dans le niveau qui est au-dessus de l'intellect, et deviennent un vêtement pour l'intellect, afin de comprendre toute chose dans chacune des soixante-dix langues.

שכל דבר שכל אינו נתפס אלא באותיות אבל אין האותיות מהות השכל ועצמותו אלא בחי' לבוש כנודע שהשכל מתלבש לפעמים באותיות אלו.

Car toute idée intellectuelle n'est saisissable qu'au moyen de lettres ; mais les lettres ne sont pas l'essence de l'intellect ni son être même : elles n'en sont que le vêtement. Comme on le sait, l'intellect se revêt parfois de ces lettres.

11 ולפעמים באותיות אלו. כמו דבור התוספות והר"ן [והרבינו נסים] שמלבישים כל א' השכל באותיות אחרים ונלקחים מלמעלה מן השכל רק שאין מתגלים אלא בשכל.

Et parfois, dans ces lettres, comme dans les formulations de Tossefot et du Ran, chacun revêt l'intellect de lettres différentes. [Ces lettres] sont prises au-dessus de l'intellect, mais elles ne se révèlent que dans l'intellect.

והמשל בזה כח ההולדה שבמוח שנתהווה באדם אחרי היותו בן י"ג או ט' (סנהדרין רפ"ח)

L'analogie à cet égard est la faculté de procréation qui réside dans le cerveau et qui apparaît chez une personne après qu'elle a atteint l'âge de treize ans, ou de neuf ans (Sanhédrin, début du chapitre 8).

ואף שכבר הי' [היה] לו מוחין בשלימות מ"מ כח ההולדה לא נגמר עד היותו בן י"ג או ט' וגמר כח זה תלוי במאכל אשר יאכל.

Bien qu'il ait déjà l'intellect (mo'hin) pleinement développé, la faculté de procréation n'est néanmoins achevée qu'à l'âge de treize ans, ou de neuf ans ; et l'achèvement de cette faculté dépend de la nourriture qu'il consomme.

וכנודע ממה שאין מאכילין את הכה"ג [הכהן גדול] בעיוה"כ [בערב יום הכפורים] דברים שמרביי הזרע. שיש מאכלים מרבים הזרע. ויש מאכלים ממעיטים.

Comme on le sait d'après [la loi] selon laquelle on ne donne pas au Grand Prêtre, la veille de Yom Kippour, des aliments qui augmentent la semence : certains aliments l'augmentent, tandis que d'autres la diminuent.

12 והנה במאכלים ההם עצמן אין בהם כח ההולדה רק כשבאים להמוח. והמוח מתחזק על ידם אזי נתהוה ונגמר כח ההולדה.

Or, ces aliments eux-mêmes ne possèdent aucun pouvoir de procréation ; ce n'est que lorsqu'ils parviennent au cerveau, et que celui-ci est fortifié par eux, que le pouvoir de procréation vient à exister et s'accomplit.

כך האותיו [האותיות] באים מלמעלה מהשכל שאינו נתפס באותיות כלל. ומ"מ כשבאים לבחי' השכל נעשה גילוי השכל ע"י אותיות.

De même, les lettres viennent d'au-dessus de l'intellect, [d'un niveau] qui ne peut nullement être saisi dans des lettres ; néanmoins, lorsqu'elles parviennent au niveau de l'intellect, la révélation de l'intellect s'opère par leur intermédiaire.

13 ולכן אמרו על מט"ט [מטטרון] שקושר כתריי [כתרים / כתריין] לקונו מתפלתיהם של ישראל. והענין כי אותיות התפלה עולות למעלה ע"י המלאכים כנודע שכמה מלאכים ממונים בכל היכל לקבל התפלות. ואיתא בזוהר שהמלאך נשיק לה.

C'est pourquoi ils ont dit de Metatron qu'il noue des couronnes pour son Créateur à partir des prières d'Israël. En effet, les lettres de la prière s'élèvent vers le haut par l'intermédiaire des anges, car on sait que plusieurs anges sont préposés dans chaque chambre céleste (heikhal) à recevoir les prières. Et il est rapporté dans le Zohar que l'ange l'embrasse.

14 וביאור ענין זה הוא כמו הנושק עד"מ מכניס רוחו והבלו בדבר שנושק. כך המלאך מכניס רוחו והבלו באותיות

L'explication de cette question est la suivante : à titre d'analogie, celui qui embrasse introduit son souffle et sa vapeur dans ce qu'il embrasse ; de même, l'ange introduit son souffle et sa vapeur dans les lettres

התפלה להעלותם מבחי' דבור האדם לבחי' דבור המלאכי' [המלאכים] שהיא בחי' מחשבי' שלמטי' [שלמטה]
וכך עולה התפלה למעלי' [למעלה / למעלה] מעולם ועד עולם.

de la prière, afin de les élever du niveau de la parole de l'homme au niveau de la parole des anges, qui est le niveau de la pensée par rapport au niveau inférieur. Ainsi, la prière s'élève au-dessus, de monde en monde,

עד עולם העליון שם הוא מט"ט [מטטרון] שעושה בחי' כתר זה. פי' שמעלה האותיו' [האותיות] עד מקורן ושרשן שהוא בכתר.

jusqu'au monde supérieur ; là se trouve Metatron, qui en fait ce niveau de couronne. Autrement dit, il élève les lettres jusqu'à leur source et leur racine, qui se trouvent en Kéter (la Couronne).

15 והיינו כדי להמשיך אותיות כי התפלה היא יהי רצון שיהי' [שיהיה] המשכת רצון אחר מבתחלה שנמשך בכח' [בחכמה] וחכמה היא בחי' דין.

Et cela afin de faire descendre des lettres ; car la prière est : « Que Ta volonté soit faite », c'est-à-dire qu'une volonté différente de celle qui s'était manifestée au départ, et qui avait été attirée dans 'Hokhma (sagesse), soit attirée ; et 'Hokhma est le niveau du jugement.

וכן התורה דמחכ' [דמחכמה] נפקת מימינו אש דת למו שהיא בחי' אש וגבורות וע"פ התורה אין יסורים בלא עון. אבל בכתר שם הם רחמים פשוטים ונושא עון כו' ומשם נמשך אותיות חדשות כו' :

De même, la Torah, qui « émane de 'Hokhma » : « De Sa droite, une loi de feu pour eux », ce qui relève du feu et des Guevourots (retenue) ; et, selon la Torah, il n'y a pas de souffrances sans faute. Mais en Kéter (la Couronne), il y a une compassion absolue, et « Il porte la faute », etc. ; c'est de là que de nouvelles lettres sont attirées, etc.

16 והנה ככל הענין הזה באותיות כך הוא בבחי' המצות כי נר מצוה. והענין שאין אור הנר מאיר אלא כשיש אויר סביב האור

Or, de même que tout cet exposé concerne les lettres, il en va ainsi du niveau des mitsvot, car « une mitsva est une lampe ». Voici de quoi il s'agit : la lumière de la lampe ne brille que lorsqu'il y a de l'air autour de la lumière ;

משא"כ כשאין שם אויר יכבה ולא יאיר כלל והנה האויר הוא בבחי' אותיות. כי הרי רואין שיסוד האויר הוא תחת יסוד האש.

tandis qu'en l'absence d'air, elle s'éteint et ne brille pas du tout. Or, l'air correspond au niveau des lettres. En effet, nous voyons que l'élément de l'air vient après l'élément du feu.

17 ואעפ"כ [ואף על פי כן] הרי יש בו דקות הרבה מיסוד האש. והטעם כי האויר אע"פ [אף על פי] שהוא למטה מיסוד האש. מ"מ שרשו הוא למעלה.

Et pourtant, il y a en lui une grande finesse, bien supérieure à celle de l'élément du feu. La raison en est que, bien que l'air soit inférieur à l'élément du feu, sa racine est néanmoins plus élevée.

וביאור הדבר כי הנה יעקב אמר מה נורא. ולכן מה שאומרים הגדול הגבור והנורא. נורא הוא מדתו של יעקב.

L'explication est la suivante : Yaakov a dit : « Que ce lieu est redoutable ! » C'est pourquoi, lorsque nous disons « le grand, le puissant et le redoutable », « redoutable » est l'attribut de Yaakov.

18 ולכאורה לא שייך בחי' נורא ליעקב כ"א לפחד יצחק. אלא לפי שיעקב היה הממוצע בין האבות.

Apparemment, le niveau de « redoutable » ne convient pas à Yaakov, mais seulement à « la Crainte d'Yitzchak ». Mais [il lui convient,] car Yaakov était l'intermédiaire entre les Patriarches.

ונודע שא"א שיחברו ב' הפכים עד שיערה רוח מלמעלה משניהם. כענין עושה שלום במרומיו כו'.

Or, il est connu que deux contraires ne peuvent être unis tant qu'un esprit venu d'en haut, au-dessus de l'un comme de l'autre, ne se déverse pas, comme dans le verset : « Il fait la paix dans Ses hauteurs », etc.

19 ולכן מאחר שיעקב היה המחבר לכך היה בו גילוי בחי' נורא שהוא למעלה משניהם. וכך הוא בבחי' אויר שהדקות הוא לפי שהוא בחי' ממוצע שהוא בקו האמצעי חח"ן [חכמה חסד נצח] מימין. ובג"ה [ובינה גבורה הוד] משמאל.

C'est pourquoi, puisque Yaakov était celui qui les relie, la révélation du niveau de « redoutable » se trouvait en lui, au-dessus de l'un comme de l'autre. Il en va de même du niveau de l'air : sa subtilité tient à ce qu'il est le niveau de l'intermédiaire, situé sur la ligne médiane — 'Hokhma (sagesse), 'Hessed (bonté) et Netsa'h (victoire) à droite, et Bina (compréhension), Guevoura (retenue) et Hod (splendeur) à gauche,

20 וכדת"י [וכדעת תפארת יסוד] באמצע הוא בחי' אויר שהוא בחי' ז"א שהוא בקו הממוצע בחי' [ת"ת] [תפארת] ולכן נק' אויר אור יו"ד.

et Kéter (la Couronne), Daat (connaissance), Tiferet (beauté) et Yessod (fondement), au milieu — c'est le niveau de l'air, qui est le niveau de Zeir Anpin (les attributs émotionnels), situé sur la ligne médiane, le niveau de [Tiferet]. C'est pourquoi avir (air) est appelé or (lumière) [avec un] yod.

שהיו"ד הוא בחי' העלם של האור שמוריד וממשיך להיות האור מאיר. כמו האותיות שהן בבחי' ההעלם.

Car le yod représente le niveau de la dissimulation de la lumière, qui la fait descendre et la fait se prolonger, afin que la lumière brille — comme les lettres, qui relèvent du niveau de la dissimulation.

21 ובהן ועל ידן נתפס השכל ובא לידי גילוי כי א"א לכל שכל בלי אותיות כנ"ל.

Et en elles et par elles, l'intellect est saisi et vient à se révéler, car aucun intellect n'est possible sans lettres, comme expliqué plus haut.

כך האויר שהוא בבחי' העלם בו ועל ידו נתפס האור להאיר לבא לידי גילוי. וזהו כי נר מצוה ותורה אור.

De même, l'air, qui est du côté du voilement : en lui et par lui, la lumière est saisie afin de briller [et] de venir à se révéler. C'est là le sens de «Car une mitsva est une lampe, et la Torah est lumière.»

שע"י נר מצוה נעשה התורה אור כי המצות עולות עד הכתר ששם שרש המצות תר"ך עמודי אור עמוד שמחבר מעלה למטה.

Car, par «une mitsva est une lampe», la Torah devient lumière ; les mitsvot s'élèvent jusqu'à Kéter (la Couronne), où se trouve la racine des mitsvot : les six cent vingt piliers de lumière, un pilier qui relie le haut au bas.

22 וכענין יעקב חבל נחלתו כשמתנועע החבל למטה כו'. וכך ע"י המצות שהן במלי עולות בכתר ונמשך משם בחי' אותיות חדשים דהיינו תוס' [תוספת] אור להיות אור התורה מאיר. כי הנה התורה נקראת משל הקדמוני.

Comme dans le cas de « Yaakov est le cordeau de Son héritage » : lorsque le cordeau est mis en mouvement en bas, etc. De même, par les mitsvot, qui se trouvent dans Mal'hout (souveraineté) [et] s'élèvent jusqu'à Kéter (la Couronne), le niveau de lettres nouvelles est attiré depuis là-haut, c'est-à-dire un supplément de lumière, afin que la lumière de la Torah rayonne. Car la Torah est appelée « la parabole de l'Ancien des jours ».

23 וענין המשל הוא כמ"ש וידבר שלשת אלפים משל. כי הנה חכמת שלמה היא חכמה תתאה שהיא בחי' מלי דאצי'.

Le sens de la parabole est celui du verset : « Il prononça trois mille paraboles. » Car la sagesse de Chlomo est la 'Hokhma inférieure, qui est le niveau de Mal'hout du Monde d'Atsilout (Émanation) ;

והיינו בחי' מלי המאירה כבי"ע כי מלי דאצי' עצמה היא רוח"ק [רוח הקודש] ונו"ה [ונצח והוד] דאצי' היא בחי' נבואה ובאצילות איהו וחיוהי חד.

c'est-à-dire le niveau de Mal'hout qui brille dans [les mondes de] Béria, Yetsira et Assiya. Car la Mal'hout d'Atsilout elle-même est l'esprit saint (roua'h hakodech), et Netsa'h (victoire) et Hod (splendeur) d'Atsilout sont le niveau de la prophétie ; et, dans Atsilout, « Lui et Ses forces vitales ne font qu'un. »

ולכן יש ס"ר פירושים על כל פסוק מד"ת [מדברי תורה] ונבואה. וגם משלי ושה"ש [ושיר השירים] שאמר שלמה ברוה"ק [ברוח הקודש] הן במלי דאצילות עצמה למעלה מחכמת שלמה

C'est pourquoi il existe six cent mille interprétations de chaque verset des paroles de la Torah et de la prophétie. Les Proverbes et le Cantique des Cantiques, eux aussi, que Chlomo prononça sous l'inspiration de l'esprit saint, relèvent de la Mal'hout d'Atsilout elle-même, au-dessus de la sagesse de Chlomo ;

אבל מה שנתן חכמה לשלמה היא בחי' חכמה תתאה דבריאה ובחכמה זו דיבר על כל דבר מד"ת [מדברי תורה] שלשת אלפים משל

mais la sagesse que [Dieu] donna à Chlomo est le niveau de la 'Hokhma inférieure du [monde de] Béria (Création), et c'est avec cette sagesse qu'il prononça trois mille paraboles sur chaque sujet des paroles de la Torah,

דהיינו רוחניות שבד"ת [שבדברי תורה] מכל הג' עולמות ביי"ע (שכל מה שיש למטה יש למעלה כנודע מאתרוג שלמטה שמעורר למעלה שדוקא אתרוג ולא תפוח).

c'est-à-dire la dimension spirituelle des paroles de la Torah dans les trois mondes de Béria, Yetsira et Assiya (car tout ce qui existe ici-bas existe aussi là-haut, comme on le sait à propos de l'étrog d'ici-bas, qui éveille là-haut — un étrog précisément, et non une pomme).

ולקרב אל השכל הוא כמו דבר גשמי המצוייר בדמיון האדם. אך דמיון מחשבת האדם אינה פועלת כלום. אבל למעלה כי לא מחשבותי כו'.

Pour rapprocher cela de l'intelligence, c'est comme un objet matériel représenté dans l'imagination d'une personne ; toutefois, l'imagination de la pensée humaine ne produit rien, tandis que là-haut, « Car Mes pensées ne sont pas [vos pensées] », etc.)

שהשיג ממדרגה התחתונה דעשיה עד מדרגה הראשונה שבכריאה. וכל עולם יש בו י"ס [י ספירות] וי' כלול מ" עד אלף וזהו שלשת אלפים.

[Voilà] ce qu'il appréhenda : depuis le degré le plus bas d'Assiya jusqu'au premier degré de Béria. Chaque monde contient dix Séfirot, et chacune des dix comprend dix [éléments], jusqu'à mille ; c'est là le sens de « trois mille ».

אבל באצ"י דאיהו וחיוהי חד לא השיג. אבל באמת גם התורה דאצ"י היא בחי' משל לגבי המאצ"ל העליון ב"ה.

Mais il n'appréhenda pas Atsilout, où « Lui et Ses forces vitales ne font qu'un ». Pourtant, en vérité, même la Torah telle qu'elle est en Atsilout est un niveau de parabole par rapport à l'Émanateur suprême, béni soit-Il.

דאוריית' [דאורייתא] מתקשרא בקוב"ה [בקודשא בריך הוא] כמו דישראל מתקשראן באוריית' שאין להם ערך לגבי התורה אלא דמתקשראן בה.

Car « la Torah est liée au Saint béni soit-Il », de même qu'« Israël est lié à la Torah », bien qu'il ne soit pas comparable à la Torah, mais seulement lié à elle.

24 וכך התורה מתקשרת בקוב"ה [בקודשא בריך הוא] כו'. וכדי שיומשך ויתפשט אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה המאציל בהתורה הוא ע"י נר מצוה

De même, la Torah est liée au Saint béni soit-Il, etc. Et afin que la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, l'Émanateur, soit attirée et se répande dans la Torah, cela se fait par «une mitsva est une lampe»,

שהיא בחי' אוי"ר [אור] אור י' שהמצות הן בחי' העלאה כמו קרבנות שנעשו מן הבהמות להיות אשה ריח ניחוח.

qui est le niveau de avir (air), ou (lumière) [avec un] youd. Car les mitzvot sont le niveau de l'élévation, comme les offrandes qui étaient faites à partir d'animaux pour devenir «un sacrifice consommé par le feu, un parfum agréable».

וכן תפלין של קלף מעור הבהמות. וציצית של צמר. והרי זו בחי' העלאה מדבר גשמי להיות התכללות ברוחניות אק"ב [אשר קדשנו במצותיו]

De même, les tefillin, faits de parchemin provenant de la peau d'animaux, et les tsitsit, faits de laine. C'est là le niveau de l'élévation d'une chose matérielle, afin qu'elle soit incluse dans la spiritualité de «Qui nous a sanctifiés par Ses commandements».

(וגם הם המשכות אך מפני שנעשות ע"י מעשה האדם בפו"מ [בפועל ממש] הרי הן העלאות שהאדם מעלה ומקשר אותן לאוא"ס [לאור אין סוף] הנמשך בתוכן משא"כ התורה היא המשכה לבדה קורא בתורה שקורא וממשיך מה שכבר היה כאדם הקורא לחברו כו')

(Elles sont également des attirances [d'en haut]; mais, puisqu'elles sont accomplies par l'action d'une personne, dans un acte concret, elles constituent des élévations: la personne les élève et les lie à l'Or Ein Sof qui est attiré en elles. En revanche, la Torah est uniquement une attirance [d'en haut]: celui qui lit (koré) la Torah appelle et attire ce qui était déjà là, comme une personne qui appelle son compagnon, etc.)

וע"י העלאה זו נעשה המשכת התורה. וזהו יהא שמו הגדול מבורך כי יש שם הוי"ה בחי' מלי' כי הוי"ה הוא ז"א ושמו של הוי"ה

Et c'est par cette élévation que se produit l'attirance de la Torah. Voilà le sens de «Que Son grand Nom soit béni»: car il y a le Nom Havaya, le niveau de Mal'hout (souveraineté) — car Havaya est Zeir Anpin (les attributs émotionnels), et le Nom Havaya,

דהיינו הגילוי הוא במלי' ושם הגדול הוא בכתר (ופעם אמרו בזוהר דהיינו בבינה והכל אי' כי התגלות עתיק בבינה) דהיינו מלי' דאי"ק [דאדם קדמון]

c'est-à-dire que la révélation se trouve dans Mal'hout — et le grand Nom se trouve en Kéter (la Couronne) (et, dans le Zohar, il est dit une fois qu'il se trouve en Bina; c'est tout un, car la révélation d'Atik se trouve en Bina), c'est-à-dire dans la Mal'hout d'Adam Kadmon (l'Homme primordial).

ולכן אומרים מברך לעלם בלשון יחיד שהוא עולם האצ"י שהוא רה"י [רשות היחיד] דאיהו וחיוהי חד לפי ששם הגדול הוא למעלה מהאצילות ונמשך באצ"י וזהו הקב"ה מנענע בראשו.

C'est pourquoi nous disons « béni le'olam » (« pour le monde ») au singulier, qui désigne le Monde d'Atsilout, le domaine privé (reshout hayahid), car « Lui et Ses forces vitales sont un » ; puisque le grand Nom est au-dessus d'Atsilout et qu'il est attiré dans Atsilout. Voilà le sens de « le Saint béni soit-Il hoche la tête ».

פ"י בבחי' כתר שמנענע וממשיך למטה אך דוקא באיש"ר [באמן יהא שמיה רבא] דאגדתא כי אגדה היא בחי' חכמה שרוב סודות התורה גנוזין בה כמ"ש האריז"ל [הארי"ז זכרוננו לברכה].

C'est-à-dire au niveau de Kéter, qu'Il fait bouger et qu'Il attire vers le bas. Mais cela se produit précisément lors du « Amen, que Son grand Nom soit béni » de l'Aggada, car l'Aggada est le niveau de 'Hokhma (sagesse), où sont cachés la plupart des secrets de la Torah, comme l'a écrit l'Ari zal.

25 ואיש"ר [ואמן יהא שמיה רבא] אומרים בצבור שאז דוקא מנענע בכל בחי' ראשו משא"כ אחד העוסק בתורה אע"פ [אף על פי] שהקב"ה קורא ושונה כנגדו מ"מ אין המשכה זו רק בחלק נפשו אבל בצבור ממשיכים בחי' כללות כו'.

« Amen, yehei shemei rabba » est récité en assemblée, car c'est alors seulement qu'Il fait bouger tous les aspects de Sa « tête ». En revanche, lorsqu'un individu s'adonne à l'étude de la Torah — bien que le Saint béni soit-Il lise et étudie en face de lui —, cet influx ne concerne néanmoins que la partie de son âme ; tandis qu'en assemblée, on attire le niveau de l'expression générale et collective, etc.

26 ובזה יובן ענין נ"ח משמאל ומזוזה מימין. מזוזה הוא בחי' המצות שהמזוזה היא בחי' העלא' [העלאת / העלאה].

Ainsi se comprend la question de « la lampe de 'Hanouka à gauche et la mezouza à droite ». La mezouza représente le niveau des mitsvot, car elle est le niveau de l'élévation.

שבית האדם וכל מה שבתוכו בטל לה' אחד שכותבין במזוזה אחד ואהבת. כי בכל לכבך הוא בחי' התפלה בלב.

Car la maison d'une personne et tout ce qu'elle contient sont annulés devant D.ieu, [qui est] Un, puisque l'on écrit dans la mezouza «Un» [et] «Tu aimeras». Car «de tout ton cœur» représente le niveau de la prière dans le cœur.

27 ובכל נפשך היא בחי' התורה לקשר מחשבה במחשבה בדבור. ודברי אשר שמתי בפ"ך. ובכל מאדך היא המזוזה שהיא בסוף ביתו עם כל הרכוש שבתוכו.

« De toute ton âme » est le niveau de la Torah, qui lie pensée à pensée et parole à parole, ainsi que « Mes paroles que J'ai placées dans ta bouche » ; et « de toute ta force » désigne la mezouza, qui se trouve au seuil de sa maison, avec tous les biens qu'elle renferme.

ועי"ז נ"ח משמאל היא תורה אור שהיונים רצו להשכיחם תורתך ותקנו להניחה על פתח הבית מבחוץ לר"ה [לראש השנה].

Et par là [vient] la lampe de 'Hanouka, à gauche, qui est « la Torah est lumière », car les Grecs cherchèrent « à leur faire oublier Ta Torah » ; et [les Sages] instituèrent qu'on la place à l'entrée de la maison, à l'extérieur, tournée vers le domaine public.

כי המלי' נק' פתח הבית שמשמש כניסה ויציאה וכך כתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש כו'. וביציאתה לבי"ע הנה מלי' בכל משלה.

Car Mal'hout (souveraineté) est appelée l'entrée de la maison, qui sert à entrer et à sortir ; ainsi est-il écrit : « C'est par ceci qu'Aaron entrera dans le Sanctuaire », etc. Et lorsqu'elle sort vers Bé-ria, Yetsira et Assiya, « Sa souveraineté domine tout ».

וצריך להמשיך גם שם בטורי דפרודא. על הרי בתר בחי' אור התורה והיא משמאל בחי' גבורות וזה היה בזמן בית שני כו'.

Et il faut faire descendre [la lumière] jusque-là, dans les « montagnes de séparation » — « sur les montagnes de Béter » —, le niveau de la lumière de la Torah. Elle se trouve à gauche, le niveau des Guevourot (retenue) ; et cela eut lieu à l'époque du Second Temple, etc.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/mikeitz/16/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak